

Eszmetöredékek

„A múlt ködbe tűnő, távoli partvidék és mi mindannyian egy hajóban evezünk. A tat korlátja mentén egy sor messzelátó; mindegyik más-más távolságból képes közelebb hozni a partot. Ha a hajó szélcsend miatt leáll, valamelyik egyfolytában használatban van. Úgy tetszik, mintha a teljes, nem változó igazságot mondaná. Ez azonban csak illúzió, és mielőtt a hajó ismét útnak indul, visszatérünk szokásos gyakorlatunkhoz, egyik távcsőtől a másikig futkosunk, s látván, hogy az egyikben elhomályosul a kép, várjuk, hogy a másikban majd tisztábban látszik. És amikor csakugyan éles lesz, azt képzeljük, hogy ez teljességgel a mi érdemünk.”

(Julian Barnes: *Flaubert papagája*.
Bp. Magvető, 1989. 129.p.)

„...Tudomásunk csupa negatívum. Mint Pompeji negatív szobrai, a lávába kövült üregek, melyek menekülő hajdani teste nyomát, a végső mozdulatokat őrzik, s amelyekből ki-
porladt a test. De a művészi hatás, a lényeg titkait, a sok nem-tudomot nem lehet gipsszel kitölteni, mint régészek tették azokkal a pompeji lávaüregekkel, hogy kinyerjék a félelmes szobrot. A lényeg szobra egyelőre ismeretlen.”

(Nemes Nagy Ágnes: *Szó és szótlanság*.
Bp. Magvető, 1989. 17. p.)

„Mikor kint koromsötét éjszaka van, csapkod az eső, és éles karmaival a fák ágait tördelve, hegyes csőrével a tetőket kopácsolva tombol a szél, az embernek önmagában kell reményt találnia, mert a világ képe, annak szépsége nem segítheti. Eljön az az idő, mikor az a rész, amit oly nagy fáradtsággal, esetenként nehezen meghatározható eltökéltséggel kiharcolt magának a világ maradékából, elfordul tőle, és visszatér eredeti ingatag létállapotába, mikor az óceán csak óceán, név és egyéb jellemző jegyek nélkül, amilyenekkel az ember felruházta, mint ahogy az erdő is csak újra zord erdő, amiben nincs az ember számára hely. A hegyek is csak amaz ősi hegyek, melyekre nem mer az ember felkapaszkodni (nehogy meglássa a határt, amelyen túl már nincs semmi). És minden dologgal ugyanígy vagyunk, nem számít, nagy vagy kicsi, születésétől az ember tulajdona vagy csak most kezd hozzátartozni, mint ahogy a meszes habarccsal összeragasztott kövek is a ház vagy a szélmalom részei, noha sem a ház, sem a szélmalom még nincs és tán soha nem is lesz (az a körülményektől függ). És senki meg nem mondhatja, miért van ez így. Felvirrad a hajnal (vagy tán leszáll az éj?), de a nap fölkeltét csak találgatni lehet, mert a nappalok és éjszakák váltakozása többé nem az embert szolgálja, nem akarja az idejét mérni, mikor az egész föld általános félhomályba süpped, a szelek elszabadulnak láncaikról a világ négy sarkán, és a föld egybefolyik az éggel, egész tavak, folyók, tengerek emelkednek az egyik helyen a levegőbe, s szállnak alá másutt, minden nyirkossággal itatódik át, mindent elnehezít és bevon az apró, hegyes hópelyhek penésze.

A természet belefáradt az emberbe, és pihenni akar, visszakapni a maga bár engedetlen, ám mégis mértéke szerinti természetiségét.”

(Saulius Tomas Kondrotas:
A Kígyó pillantása.
Bp. Európa, 1986. 35. p.)